

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. kovo 7 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2003/96/EB – Energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimas – 14 straipsnio 1 dalies a punktas – Energetikos produktai, naudojami elektros energijai gaminti – Pareiga atleisti nuo mokesčio – 15 straipsnio 1 dalies c punktas – Energetikos produktai, naudojami mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai – Galimybė atleisti nuo mokesčio ar sumažinti apmokestinimo lygį – Gamtinės dujos, skirtos šilumos ir elektros energijos gamybai kogeneracijos būdu“

Byloje C-31/17

dėl *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Prancūzija) 2017 m. sausio 18 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2017 m. sausio 23 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Cristal Union, Sucrerie de Toury SA teisių perėmėja,

prieš

Ministre de l'Économie et des Finances

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija)

kurį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta, teisėjai C.G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev ir E. Regan (pranešėjas),

generalinis advokatas E. Tanchev,

posėdžio sekretorė V. Giacobbo-Peyronnel, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. lapkričio 22 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Cristal Union, Sucrerie de Toury SA* teisių perėmėjos, atstovaujamos advokatų C. Lesourd ir J.-M. Priol,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas, E. de Moustier, S. Ghiandoni ir A. Alidière,
- Suomijos vyriausybės, atstovaujamos S. Hartikainen,
- Europos Komisijos, atstovaujamos C. Perrin ir F. Tomat,

* Proceso kalba: prancūzų.

susipažinęs su 2018 m. vasario 22 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyvos 2003/96/EB, pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003, p. 51; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 405), 14 straipsnio 1 dalies a punkto ir 15 straipsnio 1 dalies c punkto išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Cristal Union, Sucrerie de Toury SA* teisių perėmėjos, ir Italijos ekonomikos ir finansų ministro ginčą dėl gamtinių dujų, naudojamų kogeneraciniame įrenginyje mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai, apmokestinimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 2003/96 2, 7, 11, 12, 24 ir 25 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:
 - „(2) Bendrija neturi nuostatų minimaliai elektros energijos ir kitų, išskyrus mineralines alyvas, energetikos produktų apmokestinimo normai nustatyti, o tai gali turėti neigiamą poveikį tinkamam vidaus rinkos funkcionavimui.
 - (3) Tinkamam rinkos funkcionavimui ir norint pasiekti tikslus kitose Bendrijos politikos srityse, reikia Bendrijos lygiu nustatyti minimalų daugelio energetikos produktų, įskaitant elektrą, gamtines dujas ir anglį, apmokestinimo lygį.
 - (4) Valstybių narių nacionaliniu lygiu taikomų energijos apmokestinimo lygių pastebimas skirtumas galėtų turėti žalos tinkamam vidaus rinkos funkcionavimui.
 - (5) Atitinkamų Bendrijos minimalių apmokestinimo lygių nustatymas gali leisti sumažinti dabartinius nacionalinių apmokestinimo lygių skirtumus.
 - (6) Pagal [EB] Sutarties 6 straipsnį, nustatant ir įgyvendinant kitas Bendrijos politikos sritis turi būti įtraukiami aplinkos apsaugos reikalavimai.
 - (7) Bendrija, kaip Jungtinių Tautų Bendrosios klimato kaitos konvencijos dalyvė, ratifikavo Kioto protokolą. Energetikos produktų ir, tam tikrais atvejais, elektros energijos apmokestinimas yra viena iš priemonių, tinkamų siekiant Kioto protokolo tikslų.
- <...>
- (11) Šiai Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimo struktūrai įgyvendinti skirtą mokesčių tvarką pasirenka valstybė narė. Šiuo atžvilgiu, valstybės narės gali nuspręsti nedidinti bendros mokesčių naštos, jei mano, kad šio mokesčių neutralumo principo įgyvendinimas galėtų prisidėti prie jų mokesčių sistemų pertvarkymo ir modernizavimo skatinant veiklą, leidžiančią labiau saugoti aplinką ir padidinti darbo jėgos sunaudojimą.
 - (12) Energijos kainos yra pagrindiniai Bendrijos energetikos, transporto ir aplinkosaugos politikos elementai.

<...>

(24) Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama taikyti kitus konkrečius atleidimus ar sumažintus apmokestinimo lygius, kai tai nedarys žalos tinkamam vidaus rinkos funkcionavimui ir nesukels konkurencijos iškreipimo.

(25) Ypač bendra šilumos ir energijos gamyba bei, siekiant skatinti alternatyvios energijos šaltinių naudojimą, atsinaujinančios energijos formos gali turėti teisę į atleidimus nuo mokesčių.“

4 Direktyvos 2003/96 1 straipsnyje nustatyta:

„Valstybės narės energetikos produktus ir elektros energiją apmokestina pagal šią direktyvą.“

5 Šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalies a punkte nurodyta:

„Be [1992 m. vasario 25 d. Tarybos] [d]irektyvoje 92/12/EEB [dėl bendros tvarkos, susijusios su akcizais apmokestinamais produktais, ir jų laikymu, judėjimu ir kontrole (OL L 76, 1992, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 179), iš dalies pakeistoje 2000 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2000/47/EB (OL L 193, 2000, p. 73; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 10 t., p. 186)] pateiktų bendrųjų nuostatų, atleidžiančių nuo mokesčio apmokestinamus produktus, ir, nepažeisdamos kitų Bendrijos nuostatų, valstybės narės savo pačių nustatytais sąlygomis, siekdamos užtikrinti teisingą tokių išimčių taikymą ir užkirsti kelią bet kokiam mokesčių vengimui ir piktnaudžiavimui, atleidžia nuo mokesčių šiuos produktus:

a) energetikos produktus ir elektros energiją, naudojamus elektros energijai gaminti, ir elektros energiją, naudojamą elektros gamybos pajėgumams išlaikyti. Tačiau, aplinkos apsaugos politikos sumetimais, valstybės narės gali pateikti šiuos produktus apmokestinimui [gali šiuos produktus apmokestinti] neatsižvelgdamos į šioje direktyvoje nustatytus minimalius apmokestinimo lygius. Šiuo atveju į tokių produktų apmokestinimą neatsižvelgiama, siekiant patenkinti 10 straipsnyje nustatytą minimalų elektros energijos apmokestinimo lygį.“

6 Tos pačios direktyvos 15 straipsnio 1 dalies c punkte numatyta:

„Nepažeisdamos kitų Bendrijos nuostatų, valstybės narės gali, taikant fiskalinės kontrolės priemones, visiškai ar dalinai atleisti nuo mokesčio ar nustatyti mažesnę apmokestinimo lygį:

<...>

c) energetikos produktams ir elektros energijai, naudojamiems mišriai šilumos ir elektros energijos.

7 Direktyvos 2003/96 21 straipsnio 5 dalies trečioje pastraipoje numatyta:

„Įmonė, gaminanti elektros energiją savo reikmėms, yra laikoma paskirstytoju. Nepaisydamos 14 straipsnio 1 dalies a punkto, valstybės narės gali atleisti nuo mokesčio smulkius elektros energijos gamintojus, su sąlyga, kad jos apmokestina elektros tai energijai gaminti naudojamus produktus.“

Prancūzijos teisė

8 Nuo 2006 m. sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. galiojusios redakcijos *Code des douanes* (Muitinės kodeksas) 266quinquies straipsnyje nustatyta:

„1. Gamtinėms dujoms <...> vidaus vartojimo mokeskis taikomas pristatymo galutiniam vartotojui momentu.

<...>

3. <...>

Taip pat nuo mokesčio atleidžiamos tiekiamos dujos, skirtos naudoti:

<...>

c) kaip kuras elektros energijai gaminti nuo 2006 m. sausio 1 d., išskyrus atvejus, kai jos tiekiamos naudoti 266quinquies A straipsnyje nurodytuose įrenginiuose.“

9 Nuo 2006 m. sausio 1 d. galiojusios redakcijos Muitinės kodekso 266quinquies A straipsnyje nustatyta:

„Gamtinių dujų ir mineralinių alyvų, skirtų naudoti kogeneraciniuose įrenginiuose mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai ar šilumos ir mechaninės energijos gamybai, tiekimas atleidžiamas nuo vidaus vartojimo mokesčių, numatytų 265 ir 266quinquies straipsniuose, penkerius metus nuo įrenginių eksploatavimo pradžios. <...>

Šis atleidimas taikomas visiems įrenginiams, kurie pradėti eksploatuoti ne vėliau kaip 2007 m. gruodžio 31 d. <...>“

10 Nuo 2007 m. sausio 1 d. Muitinės kodekso 266quinquies straipsnio 3 dalies antros pastraipos c punktas iš dalies pakeistas taip:

„3. <...>

Taip pat nuo mokesčio atleidžiamos tiekiamos dujos, skirtos naudoti:

<...>

c) kaip kuras elektros energijai gaminti nuo 2006 m. sausio 1 d.

Šiame [3 dalies c punkte] numatytas atleidimas nuo mokesčio <...> netaikomas tiekiamoms dujoms, kurios skirtos naudoti 266quinquies A straipsnyje nurodytuose įrenginiuose. Tačiau gamintojai, kurių įrenginiui netaikytina elektros energijos pirkimo sutartis, <...> gali pasinaudoti [3 dalies c punkte] numatyta tvarka, jeigu jie atsisako atleidimo nuo vidaus mokesčio pagal 266quinquies A straipsnį.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

11 *Sucrerie de Toury*, kurios teisių perėmėja yra *Cristal Union*, eksploatuoja mišrios šilumos ir elektros energijos gamybos įrenginį, kaip kurą naudodama gamtines dujas.

12 Nuo 2006 m. sausio 1 d. iki 2007 m. gruodžio 25 d. *Sucrerie de Toury* tiekto gamtinės dujos buvo apmokestintos Muitinės kodekso 266quinquies straipsnyje numatytu gamtinių dujų vidaus vartojimo mokesčiu, kurį pritaikė ir sumokėjo jos tiekėjas.

13 Manydama, kad šie gamtinių dujų tiekimai turi būti atleisti nuo šio mokesčio pagal Direktyvos 2003/96 14 straipsnio 1 dalies a punktą, *Sucrerie de Toury* pareiškė ieškinį *Tribunal administratif d'Orléans* (Orleano administracinis teismas, Prancūzija) ir prašė priteisti iš valstybės atlyginti žalą, tariamai patirtą dėl to, kad Prancūzijos Respublika vėlavo perkelti šią nuostatą į nacionalinę teisę.

- 14 2013 m. sausio 31 d. sprendimu *Tribunal administratif d'Orléans* (Orleano administracinis teismas) šį prašymą atmetė.
- 15 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimu *Cour administrative d'appel de Nantes* (Nanto apeliacinis administracinis teismas, Prancūzija) atmetė *Sucrierie de Toury* pateiktą apeliacinį skundą dėl šio sprendimo, iš esmės motyvuodamas tuo, kad gamtinėms dujoms, naudojamoms mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai, taikomas tik Direktyvos 2003/96 15 straipsnio 1 dalies c punktas, kuriame numatyta, kad valstybės narės gali atleisti nuo mokesčių energetikos produktus, naudojamus tokiai gamybai, o šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalies a punktas, pagal kurį valstybės narės atleidžia nuo mokesčių energetikos produktus, naudojamus elektros energijai gaminti, netaikomas.
- 16 2015 m. vasario 10 d. *Sucrierie de Toury* pateikė kasacinį skundą *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Prancūzija).
- 17 Šiomis aplinkybėmis *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar energetikos produktams, naudojamiems mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai, taikoma tik Direktyvos 2003/96 [15 straipsnio 1 dalies c punkte] numatyta atleidimo nuo mokesčio galimybė, o gal, kalbant apie šių produktų dalį, naudojamą elektros energijai gaminti, jie taip pat patenka į šios direktyvos [14 straipsnio 1 dalies a punkte] numatytos pareigos atleisti nuo mokesčio taikymo sritį?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 18 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori žinoti, ar Direktyvos 2003/96 14 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad šioje nuostatoje numatytas privalomas atleidimas nuo mokesčio taikomas energetikos produktams, naudojamiems elektros energijai gaminti, kai šie produktai naudojami mišriai šios energijos ir šilumos gamybai, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 15 straipsnio 1 dalies c punktą.
- 19 Prancūzijos vyriausybės teigimu, energetikos produktams, naudojamiems šiuo tikslu kogeneraciniame įrenginyje, kaip antai nagrinėjamame pagrindinėje byloje, taikomas tik Direktyvos 2003/96 15 straipsnio 1 dalies c punktas, todėl, nepaisant šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalies a punkto, valstybė narė neprivalo atleisti nuo mokesčio šių produktų, naudojamų elektros energijai gaminti.
- 20 Priešingai, *Cristal Union*, Suomijos vyriausybė ir Europos Komisija mano, kad Direktyvos 2003/96 15 straipsnio 1 dalies c punktas nedraudžia taikyti šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalies a punkto, kuriuo valstybės narės įpareigojamos atleisti nuo mokesčio energetikos produktus, naudojamus kogeneraciniame įrenginyje, kaip antai nagrinėjamame pagrindinėje byloje, elektros energijai gaminti. 15 straipsnio 1 dalies c punktu siekiama tik suteikti valstybėms narėms papildomą galimybę iš dalies ar visiškai atleisti nuo mokesčio energetikos produktų dalį, naudojamą šilumos gamybai.
- 21 Pagal suformuotą jurisprudenciją su Direktyvoje 2003/96 numatytais atleidimo nuo mokesčio atvejais susijusias nuostatas reikia aiškinti savarankiškai, remiantis jų formuluotėmis, šios direktyvos struktūra ir ja siekiamais tikslais (šiuo klausimu žr. 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Kronos Titan ir Rhein-Ruhr Beschichtungs-Service*, C-43/13 ir C-44/13, EU:C:2014:216, 25 punktą ir 2017 m. liepos 13 d. Sprendimo *Vakarų Baltijos laivų statykla*, C-151/16, EU:C:2017:537, 24 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 22 Pirma, reikia pažymėti, kad iš pačios Direktyvos 2003/96 14 straipsnio 1 dalies a punkto pirmo sakinio formuluotės matyti, kad valstybės narės privalo nuo šioje direktyvoje numatytų mokesčių atleisti „energetikos produktus, naudojamus elektros energijai gaminti“.
- 23 Reikia pažymėti, kad tokia formuluotė visiškai nereikia, kad šis privalomas atleidimas nuo mokesčių netaikomas energetikos produktams, naudojamiems elektros energijai gaminti kogeneraciniame įrenginyje, kaip antai nagrinėjamame pagrindinėje byloje. Iš tiesų tokia įrenginyje „energetikos produktai naudojami elektros energijai gaminti“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2003/96 14 straipsnio 1 dalies a punkto pirmą sakinį.
- 24 Antra, dėl Direktyvos 2003/96 struktūros reikia priminti, kad aišku, jog šia direktyva nesiekama nustatyti bendro pobūdžio atleidimo nuo mokesčio atvejų (šiuo klausimu žr. 2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Systeme Helmholtz*, C-79/10, EU:C:2011:797, 23 punktą ir 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Haltergemeinschaft*, C-250/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:862, 19 punktą).
- 25 Kadangi Direktyvos 2003/96 14 straipsnio 1 dalyje nustatytas išsamus privalomų atleidimo nuo mokesčio atvejų sąrašas, kuriuo valstybės narės turi vadovautis apmokestinamos energetikos produktus ir elektros energiją (žr. 2007 m. liepos 5 d. Sprendimo *Fendt Italiana*, C-145/06 ir C-146/06, EU:C:2007:411, 36 punktą ir 2015 m. birželio 4 d. Sprendimo *Kernkraftwerke Lippe-Ems*, C-5/14, EU:C:2015:354, 45 punktą), šios nuostatos negali būti aiškinamos plačiai tam, kad šioje direktyvoje nustatytas suderintas apmokestinimas neprarastų veiksmingumo.
- 26 Tokiomis aplinkybėmis, kaip jau nusprendė Teisingumo Teismas, Direktyvos 2003/96 14 straipsnio 1 dalies a punkto pirmame sakinyje tiek, kiek jame nustatyta, kad valstybės narės privalo atleisti nuo mokesčių energetikos produktus, naudojamus elektros energijai gaminti, numatyta aiški ir besąlygiška pareiga, todėl ši nuostata suteikia asmenims teisę ja tiesiogiai remtis nacionaliniuose teismuose (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Flughafen Köln / Bonn*, C-226/07, EU:C:2008:429, 29–33 punktus).
- 27 Be to, reikėtų pažymėti, kad jei Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo leisti valstybėms narėms nukrypti nuo privalomo atleidimo nuo mokesčių, tai jis aiškiai numatė atitinkamai Direktyvos 2003/96 14 straipsnio 1 dalies a punkto antrame sakinyje, pagal kurį valstybės narės gali apmokestinti energetikos produktus, naudojamus elektros energijai gaminti aplinkos apsaugos sumetimais, ir šios direktyvos 21 straipsnio 5 dalies trečioje pastraipoje, pagal kurią valstybės narės gali atleisti nuo mokesčio smulkius elektros energijos gamintojus, su sąlyga, kad jos apmokestina tai energijai gaminti naudojamus produktus.
- 28 Iš Direktyvos 2003/96 struktūros matyti, kad, išskyrus šiuos du specialius atvejus, energetikos produktų, naudojamų elektros energijai gaminti, privalomas atleidimas nuo mokesčių, numatytas šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalies a punkto pirmame sakinyje, valstybėms narėms privalomas besąlygiškai.
- 29 Trečia, kalbant apie Direktyva 2003/96 siekiamus tikslus, reikia visų pirma priminti, kad šia direktyva, kurioje numatyta suderinta energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimo tvarka, siekiama, kaip matyti iš jos 2–5 ir 24 konstatuojamųjų dalių, skatinti tinkamą energetikos sektoriaus vidaus rinkos funkcionavimą, visų pirma vengiant konkurencijos iškraipymų (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Kronos Titan ir Rhein-Ruhr Beschichtungs-Service*, C-43/13 ir C-44/13, EU:C:2014:216, 31 ir 33 punktus; 2016 m. birželio 2 d. Sprendimo *ROZ-ŠWIT*, C-418/14, EU:C:2016:400, 32 punktą ir 2017 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Hüttenwerke Krupp Mannesmann*, C-465/15, EU:C:2017:640, 26 punktą).
- 30 Šiuo tikslu, kalbant apie elektros energijos gamybą, Sąjungos teisės aktų leidėjas pasirinko, kaip matyti, be kita ko, iš pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, aiškinamojo memorandumo (OL C 139, 1997, p. 14) 5 puslapio, įpareigoti valstybes nares pagal Direktyvos 2003/96 1 straipsnį apmokestinti pagamintą elektros

energiją, o energetikos produktai, naudojami jai gaminti, atitinkamai turi būti atleisti nuo mokesčio siekiant išvengti dvigubo apmokestinimo, kaip savo išvados 56–62 punktuose nurodė generalinis advokatas.

- 31 Vis dėlto, jei energetikos produktai, naudojami elektros energijai gaminti kogeneracijos įrenginyje, kaip nagrinėjamame pagrindinėje byloje, nebūtų atleidžiami nuo mokesčio pagal Direktyvos 2003/96 14 straipsnio 1 dalies a punkto pirmą sakinį, kiltų dvigubo apmokestinimo pavojus, nes taip pagaminta elektros energija pagal šios direktyvos 1 straipsnį taip pat būtų apmokestinama.
- 32 Aišku, Direktyva 2003/96 nepanaikina viso dvigubo apmokestinimo pavojaus, nes, kaip jau buvo nurodyta šio sprendimo 27 punkte, valstybė narė pagal šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį gali apmokestinti energetikos produktus, naudojamus elektros energijai gaminti dėl aplinkos apsaugos priežasčių (žr. 2015 m. birželio 4 d. Sprendimo *Kernkraftwerke Lippe-Ems*, C-5/14, EU:C:2015:354, 51 punktą).
- 33 Vis dėlto, jei kogeneraciniam įrenginiui, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, netaikomas atleidimas nuo mokesčio, numatytas Direktyvos 2003/96 14 straipsnio 1 dalies a punkto pirmame sakinyje, vien dėl to, kad jis gamina ne tik elektros energiją, bet mišriu būdu ir šilumą su elektros energija, dėl to gali kilti, kaip matyti iš pagrindinės bylos aplinkybių, skirtingas elektros energijos gamintojų vertinimas, o tai yra konkurencijos iškraipymo šaltinis, kenkiantis vidaus rinkos veikimui energetikos sektoriuje (šiuo klausimu žr. 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Haltergemeinschaft*, C-250/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:862, 17 ir 18 punktus).
- 34 Be to, reikia pažymėti, kad Direktyva 2003/96 taip pat siekiama tikslo, kaip nurodyta jos 6, 7, 11 ir 12 konstatuojamosiose dalyse, remti aplinkos politikos tikslus (2017 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Hüttenwerke Krupp Mannesmann GmbH*, C-465/15, EU:C:2017:640, 26 punktą).
- 35 Energetikos produktų, naudojamų elektros energijai gaminti kogeneraciniame įrenginyje, kaip nagrinėjamame pagrindinėje byloje, apmokestinimas atsižvelgiant į dvigubo apmokestinimo pavojų prieštarautų šiam tikslui.
- 36 Iš tiesų Sąjungos teise siekiama, kaip tai matyti, be kita ko, iš 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES ir kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012, p. 1), skatinti kogeneraciją remiantis naudingosios šilumos paklausa vidaus energetikos rinkoje, nes didelio naudingumo kogeneracija suteikia daug pirminės energijos taupymo galimybių.
- 37 Be to, neginčijama, kad, kaip matyti iš 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, 2003, p. 32; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 7 t., p. 631), 20 konstatuojamosios dalies, vykstant kogeneracijai išmetama mažiau CO₂ pagaminamam produkcijos vienetui, palyginti su atskira šilumos ir elektros energijos gamyba.
- 38 Taigi reikia konstatuoti, kad tiek iš Direktyvos 2003/96 14 straipsnio 1 dalies a punkto pirmo sakinio formuluotės, tiek iš šios direktyvos struktūros ir tikslų matyti, kad energetikos produktams, naudojamiems mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai, taikomas šioje nuostatoje numatytas privalomas atleidimas nuo mokesčio.
- 39 Šiuo aiškinimu neleidžia suabejoti Direktyvos 2003/96 15 straipsnio 1 dalies c punktas.

- 40 Iš tiesų šioje nuostatoje numatyta neprivaloma tvarka, pagal kurią valstybės narės gali visiškai ar iš dalies atleisti nuo mokesčio arba nustatyti mažesnę apmokestinimo lygį energetikos produktams, naudojamiems mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai, nėra lemiamas faktorius apibrėžiant privalomą atleidimo nuo mokesčio atvejų, numatytų Direktyvos 2003/96 14 straipsnio 1 dalyje, apimtį (pagal analogiją žr. 2007 m. kovo 1 d. Sprendimo *Jan De Nul*, C-391/05, EU:C:2007:126, 29 punktą).
- 41 Šiuo klausimu primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją, esant keliems galimiems Sąjungos teisės nuostatos aiškinimo variantams, pirmenybė turi būti teikiama tam, kuris užtikrintų jos praktinį veiksmingumą (be kita ko, žr. 2008 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Afton Chemical*, C-517/07, EU:C:2008:751, 43 punktą ir 2014 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Holger Forstmann Transporte*, C-152/13, EU:C:2014:2184, 26 punktą).
- 42 Kaip matyti iš šio sprendimo 26–28 punktų, Direktyvos 2003/96 14 straipsnio 1 dalies a punkto pirmas sakinyš valstybes nares įpareigoja besąlygiškai atleisti nuo mokesčio energetikos produktus, naudojamus elektros energijai gaminti.
- 43 Siekiant, kad ši nuostata neprarastų savo veiksmingumo, neprivaloma tvarka, numatyta šios direktyvos 15 straipsnio 1 dalies c punkte, gali būti tik likutinio pobūdžio, nes ji apsiriboja tuo, kad leidžia valstybėms narėms taikyti, kaip tai matyti iš šios direktyvos 25 konstatuojamosios dalies, „privilegijuotą vertinimą“ energetikos produktams, naudojamiems mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai, priimant tam, kad būtų remiami aplinkos politikos tikslai, priminti šio sprendimo 34–37 punktuose, specialią tvarką, kuri numato arba šių energetikos produktų atleidimą nuo mokesčio, arba jų apmokestinimo lygio sumažinimą, kad užtikrintų privalomą šių produktų dalies, naudojamų elektros energijai gaminti, atleidimą nuo mokesčio (pagal analogiją žr. 2007 m. kovo 1 d. Sprendimo *Jan De Nul*, C-391/05, EU:C:2007:126, 29 punktą).
- 44 Direktyvos 2003/96 15 straipsnio 1 dalies c punktu siekiama suteikti valstybėms narėms papildomą galimybę nukrypti nuo energetikos produktų apmokestinimo, numatyto šios direktyvos 1 straipsnyje, o ne panaikinti privalomo atleidimo nuo mokesčio tvarkos, numatytos šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalies a punkto pirmame sakinyje, taikymą.
- 45 Šiuo klausimu pabrėžtina, kad galimi praktiniai sunkumai, susiję su būtinybe nustatyti energetikos produktų dalį, naudojamą kogeneracijos įrenginyje elektros energijai gaminti, palyginti su jų dalimi, naudojama šilumai gaminti, nurodyti Prancūzijos vyriausybės, neatleidžia valstybių narių nuo jų pareigos besąlygiškai atleisti nuo mokesčio energetikos produktus, naudojamus elektros energijai gaminti, pagal Direktyvos 2003/96 14 straipsnio 1 dalies a punkto pirmą sakinį. Be to, kaip išvados 74 punkte teigia generalinis advokatas, iš Komisijos ir *Cristal Union* per posėdį pateiktos informacijos matyti, kad remiantis taisyklėmis neatrodo visiškai neįmanoma nustatyti, kad, nesant aiškių nuorodų šioje direktyvoje, valstybės narės turi nustatyti energetikos produktų kiekį, kuris gali kisti atsižvelgiant į kogeneracinių įrenginių ypatybes, būtiną pagaminti atitinkamam kiekiui elektros energijos ar atitinkamam kiekiui šilumos.
- 46 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2003/96 14 straipsnio 1 dalies a punktas aiškintinas taip, kad šioje nuostatoje numatytas privalomas atleidimas nuo mokesčio taikomas energetikos produktams, naudojamiems elektros energijai gaminti, kai šie produktai naudojami mišriai šios energijos ir šilumos gamybai, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 15 straipsnio 1 dalies c punktą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 47 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyvos 2003/96/EB, pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, 14 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad šioje nuostatoje numatytas privalomas atleidimas nuo mokesčio taikomas energetikos produktams, naudojamiems elektros energijai gaminti, kai šie produktai naudojami mišriai šios energijos ir šilumos gamybai, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 15 straipsnio 1 dalies c punktą.

Parašai.